

Gutuna Giza Eskubideen Europako Auzitegiari eta Torturaren aurkako Nazio Batuen Batzordeari

---

Gurekin zuzenean harremanetan jartzen gara, gehien errespetatzen ditugun pertsonak izanik, Tardofranquismo eta Trantsizioaren garaian Espainiako Estatuko Segurtasun Indar eta Kidegoek, bereziki Brigada Politiko-Soziala, errepresaliatu zituztenak. Frankismoaren diktaduraren errepresio-unitateek, oposatzaile politikoak eta diktadurak balore eta identitatearen aurkakoak ziren edo beste batzuk, hala nola: gitano jatorriko pertsonak, genero edo sexu aniztasunenak, identitate nazionalak, pobreziaren egoeran dauden pertsonak, laneko sexu langileak, eta abar, jazarri, atxilotu eta torturatzen zituzten.

50 urte igaro dira diktadore Francisco Franco hil zenetik, eta baita 50 urte ere errepre-saliatutako pertsonak eta biktima kolektiboek, giza eskubideen krimenengatik justizia eskatzen jarraitzen dugula. Politika arduradunengana jo dugu, protestak antolatu ditugu, poliziaren artxiboetara sartzea eskatu dugu, eztabaidetan parte hartu dugu, ekintzak eta hitzaldiak egin ditugu, gazteekin pedagogia egin dugu, salaketak jarri ditugu, aldaketak eskatu ditugu legeetan, epaitegieetan salatu dugu, pelikula eta dokumentalei babesa eman dugu... Erantzuna, aldiz, beti izan da: frankismoaren erakundeek egindako krimenak amnistiatuak izan zirela eta ezin zirela ikertu edo epaitu. Hobe zen iraganari ez ukitzea. Borrokan jarraitu dugu eta pertsona batzuk eskualdeko edo nazioarteko instantzietara iritsi dira, zuek ordezkatzeko dituzuenak bezala. Orain arte, instantzia horiek erantzun diete erreklamazioak berandu datozela, lehenago aurkeztu behar zirela.

Horren aurrean, galdetzen diegu: noiz lehenago? 80ko hamarkadan, torturak sistemati-koki egiten jarraitzen ziren eta polizia kidegoen eta justizia frankistak depuratze lanik ez zen egin? 90eko hamarkadan, "isiltasunaren ituna" hautsi zen eta Estatuaren inertziaren aurrean, gerraren eta diktaduraren lehen urteetan gertatutako abusuak berreskurat-zeko ahalegina egin genuen? 2000ko hamarkadan, Memoria Historikoaren Lege baten alde borrokatu ginen, eta epailearen bat epaitu zen diktadurako krimenak ikertzeko lehen aldiz prebikazioa egiteagatik? Gogoratzen dugu 2012ko Auzitegi Gorenaren epaia izan zela, impunitatea blindatu eta justizia egiteko oztopoak ezarri zituen oraindik ere. 2010eko hamarkadan eta aurrerago, kolektibo baten bidez Argentinara joan ginen, giza eskubideen krimenak unibertsaltasunaren printzipioaren arabera ikertu zitzaizkiren. Ikertze-ko saiakera hori garrantzitsua izan zen eta karga sinboliko handia izan zuen, baina oraindik ez da justizia eraginkor bilakatu Estatuaren eragozpenak direla eta.

Eta 2015-2020 bitartean, ez al da berandu? 100 biktimatik gora torturengatik salaketak aurkeztu dituzte Espainia osoko herrietan, eta erantzun bakarra artxibatzea izan da, impunitatea jarraituz?

Orain arte, 2022an Memoria Demokratikoaren Legearen onarpenarekin, lehenengo aldiz, justizia eskatzen egon garen luzean, erantzun bat emateko testuinguru legala dugu,

teorikoki. Horregatik, orain, zure erakundearen aurrean salaketa formala egiten dugun pertsonok, Espainian izapidetzen hasi gara pentsatzen genuelako, azkenean, justizia eta erreparazioa lortuko genuela. Baina epaitegiek beti bezala erantzun dute: atea itxita dago, egitateak preskribatuta daude, eta 1977ko amnistia legeak frankismoaren krimenak ikertzea debekatzen du, giza eskubideen krimenak badira ere.

Zer gehiago gertatu behar da? Krimen hauek jasan zituzten pertsona askok ez daude gure artean, hildako dira, epaileek ez dituzte entzun, eta arduradunak ez dira epaituak izan. Guk bizirik jarraitzen dugu eta hemen jarraitzen dugu, erregio eta nazioarteko instantziek Espainiako Estatuak, bere sistema judizialaren bidez, Giza Eskubideen Europako Hitzarmena eta Torturaren aurkako Konbentzioa berrestean bere gain hartu zituen betebeharrei iseka egiten jarrai ez dezan eskatuz, 2025ean duintasunaren eta justiziaren balio preskribaezinei iseka egiten jarrai ez dezan.

Errespetuz baina konbikzio osoz, eskatzen dizuegu impunitate hau amaitzea, inoiz ez da berandu justizia egiteko, baina orain izan behar da, bizirik gauden bitartean, eta pertsuikideek oraindik erantzun dezaketen bitartean, egin zituzten ekintza izugarri (eta preskribatugabeak) horiek.

Eskerrik asko zuen arretagatik.

Gutunaren sinatzaileak:

Izen | Atxiloketa-lekua | Atxiloketa-urtea

Agustí Alcoberro Pericay | Vía Laietana 43 | 1975
Alberto Goñi Diez | Comisaría de Pamplona | 1979
Alpe Conceptes Plásticos | Vía Laietana 43 | 1971, 1973
Andoni Bedialauneta Laka | Comisaría de Ondárroa | 1969
Ángel González | Cuartel Portbou, Comisaría de la calle Sant Pau de Barcelona y Vía Laietana 43 | 1975
Ángela Gutiérrez Suárez | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1973, 1976
Antoni Serrano i Cortès | Vía Laietana 43 | 1971
Antònia García Benítez | Vía Laietana 43 | 1973
Antonio Ontañón Toca | Comisaría de Santander y Ayuntamiento de Torrelavega | 1968 - 1973
Ascensió Solé | Vía Laietana 43 | 1966
Benito Laíz Castro | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1970
Blanca Serra Puig | Vía Laietana 43, Dirección General de Seguridad de Madrid | 1977, 1980, 1981, 1982
Carles Vallejo | Vía Laietana 43 | 1970
Carles Castellanos Llorens | Vía Laietana 43 | 1977, 1980, 1981, 1982
Carlos Escartín Otín | Vía Laietana 43 | 1975
Carlos Serrano Suárez | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1975
Carlota Falgueras Marsal | Cuartel Guardia Civil Trinidad, Capitanía General y Vía Laietana 43 | 1969 i 1973
Carme Traveset Roselló | Vía Laietana 43 | 1974, 1975
Concepción Sánchez Medina | Vía Laietana 43 | 1974
Domènec Martínez | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1976
Domingo Sáinz | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1970, 1971
Elia Martínez-Cava Carrasco | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1976
Emilio Penado Serra | Vía Laietana 43 y Cuartel Guardia Civil de Cornellà | 1968, 1971, 1974
Evaristo Colomina Climent | Comisaría de Alicante | 1973
Felipe Castell Leceaga | Comisaría de Pamplona | 1980, 1981
Felisa Echegoyen Castanedo | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1974
Francesc Martínez López | Comisaría de Canaletes, Vía Laietana 43 | 1978
Francisco Rodríguez Veloso | Comisaría de Ourense y Comisaría de Santiago de Compostela | 1978
Francisco Domingo García Montes | Comisaría Rúa Luis Taboada | 1976
Francisco Javier Maestro Backsbacka | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1971, 1974, 1977

Gabriel Antonio García Ruíz | Cuartel Guardia Civil de Barcelona | 1973
 Genoveva Munell | Vía Laietana 43 | 1975
 Immaculada Pardo Acosta | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1977, 1978, 1980
 Iñaki García Arambarri | Cuarteles de la Guardia Civil de Ondarroa, Bizkaia y Burguete | 1969, 1976
 Iñaki Olano Goena | Comisarías de Zaldibia, de Arantzazu y de Toulouse (Gipuzkoa) | 1974, 1976, 1977
 Isabel Alonso Dávila | Jefatura Superior de Policía de Andalucía Oriental (Granada) | 1975
 Jaume Roures Llop | Vía Laietana 43 | 1969 i 1971
 Jesús Rodríguez Barrio | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1972, 1974, 1975
 Jesús Vázquez González | Comisaría Rúa Luis Taboada | 1976
 Joan Bové Maeztu | Vía Laietana 43 | 1972
 Jordi Lozano González | Comisaría de la calle Rocafort (Barcelona) | 1973 i 1977
 José Almeda i García | Vía Laietana 43 | 1960, 1964, 1971, 1972, 1977
 José Gálvez Miguel | Jefatura Superior de Policía de Valencia | 1971
 José Vicente Martínez Barcelo | Vía Laietana 43 | 1974, 1975, 1976, 1977
 Josep Rizo | Vía Laietana 43 | 1976
 Juan Porcel Satoca | Vía Laietana 43 | 1974
 Juan Antonio Noriega Gómez | Comisaría de Gordoniz | 1974
 Juan José López Hernando | Jefatura Superior de Policía de Valencia | 1971
 Julio Pacheco Yepes | Dirección General de Seguridad, Madrid | 1975
 Lluís Cabrera Sánchez | Vía Laietana 43 | 1972
 Llum Quiñonero Hernández | Comisaría Alicante | 1973, 1980
 Lucila Aragón Carrión | Jefaturas Superiores de Policía de Valencia y de Valladolid | 1975, 1978
 Luis Suárez-Carreño Lueje | Cuartel Guardia Civil de Erandio y comisaría del Ferrol | 1970, 1973
 Manuel Monge González | Jefatura Superior de Policía de Valencia | 1968, 1973
 Manuel Sanmartín Pérez | Cuartel Guardia Civil de Padrón y Comisaría Rúa Luis Taboada | 1967
 Manuel Reboiras Noia | Dirección General de Seguridad, Madrid | 1975 i 1976
 Manuel Blanco Chivite | Vía Laietana 43 | 1970, 1973, 1975
 María Comellas Doñate | Comisaría de Zaragoza | 1971, 1874
 María Sarsa Cebollero | Vía Laietana 43; Comisaría de la calle de Sant Pau, Barcelona | 1975
 María Àngels Rabadà Nuñez | Jefatura Superior de Policía de Valencia | 1971, 1974
 María Carmen Pérez Navarro | Jefatura Provincial de Policía y Hospital de la Virgen de Granada | 1969
 María del Carmen Morente Muñoz | Comisaría Rúa Luis Taboada | 1975
 María Luz Maset Catalá | Dirección General de Seguridad de Zaragoza | 1977
 María Pilar Jodra Peso | Vía Laietana 43 | 1975
 Maria Teresa Lecha Berges | Vía Laietana 43 | 1977, 1980, 1981, 1983
 Maria Teresa Ferran Baltà | Vía Laietana 43 | 1967, 1969, 1971, 1975
 Maribel Ferrandiz | Dirección General de Seguridad, Madrid | 1971
 Martí Obiols Casanovas | Cuartel Guardia Civil de Molins de Rei | 1973
 Miguel Ángel Gómez Álvarez | Vía Laietana 43 | 1971 i 1973
 Montse Clavé | Vía Laietana 43 | 1962
 Montse Milà | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1971
 Montserrat Cervera Rodon | Dirección General de Seguridad de Madrid | 1973
 Natividad Camacho García-Moreno | Comisaría de Sant Boi de Llobregat | 1965, 1967, 1968, 1970, 1973
 Núria Aleu Sanfeliu | Vía Laietana 43 | 1975
 Octavi Montagut Cardona | Cuartel de la Guardia Civil de Mataró | 1980
 Pablo Morales Morago | Vía Laietana 43 | 1972
 Pablo Mayoral Rueda | Comisaría Guardia Civil y Gobierno Civil de Pamplona - Iruña | 1975
 Paqui García Lorite | Vía Laietana 43 | 1971
 Patxi Orofino Iturgaiz | Vía Laietana 43 | 1978, 1979
 Pepus Ferrandiz | Vía Laietana 43 | 1971
 Pere Ros | | 1980
 Pilar Rebaque | Cuartel de la Guardia Civil de Mataró | 1970
 Ramon Morales Morago | Vía Laietana 43 | 1972
 Reyes Barbero Aranda | Dirección General de Seguridad Zaragoza | 1975
 Ricard de Vargas Golarons | Comisaría de Terrassa | 1974
 Ricardo Zabau Turbidi | Dirección General de Seguridad, Madrid | 1975
 Rosa María Fernández Sansa | Comisaria de Terrassa | 1975
 Rosa María García Alcón | Dirección General de Seguridad, Madrid | 1975
 Telmo Varela Fernández | Cuartel Guardia Civil de Valencia | 1977
 Teresa Alabèrnia | Jefatura Superior de Policía de Valencia | 1969
 Tomás F. Ruiz | Comisaría de la calle Luna, DGS de Madrid | 1977
 Valeriano Martín Pascual | Cuartel de la Guardia Civil de Patraix | 1973, 1975
 Vicent Pérez Ventura | Vía Laietana 43 | 1971
 Vicente Carrión Martínez | Comisaría de Indautxu | 1975
 Víctor Ligo Hernando | Cuartel Guardia Civil de Lugo, Jefatura Superior de Policía de A Coruña | 1971
 Xabier Onaindia Rivera | Comisaria de Indautxu | 1979
 Xosé María | Brañas Pérez | Cuartel Guardia Civil de Lugo, Prefectura Superior de Policia de A Coruña | 1975